

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

4

Številka: 101-08/15-8/ EPA 426-VII
Ljubljana, 4. 5. 2015

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

Poročilo

**k Predlogu zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev
(ZZSDT) – druga obravnava**

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 34. seji 21. 4. 2015 obravnavala Predlog zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija na podlagi predstavitve predlagatelja ugotavlja, da se s predlogom zakona sledi spremembam Zakona o tujcih (ZTuj-2) iz leta 2014 in Direktivi 2011/98/EU Evropskega parlamenta in sveta z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici. Posledično se tudi na področju zaposlovanja in samozaposlovanja tujcev uvaja načelo »vse na enem mestu«, in sicer z uvedbo enotnega dovoljenja za prebivanje in delo, ki ga bo v obliki izkaznice izdala upravna enota. S takšnim postopkom se nadomešča dosedanja dovoljenja za delo za različne oblike zaposlitve in dela s soglasji Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Izjema bo le dovoljenje za sezonsko delo (na podlagi delnega prenosa Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev, ki takšno ureditev omogoča), ki ostaja edino aktualno delovno dovoljenje in ki ga bo izdajal Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Na njegovi podlagi tujci, ki bodo opravljali sezonsko delo v trajanju do treh mesecev, po novem ne bodo več potrebovali dovoljenja za prebivanje.

Z združitvijo do zdaj ločenih postopkov pridobitve dovoljenja za prebivanje ter pridobitve delovnega dovoljenja v postopek pridobitve enotnega dovoljenja za prebivanje in delo, se bo po besedah predlagatelja tujcem in delodajalcem olajšalo pridobivanje potrebnih dovoljenj za zaposlitev in delo tujcev. Postopek bo v prihodnje krajši, enostavnejši in za delodajalca tudi cenejši (trenutno delovno dovoljenje delodajalca stane 90 evrov, po novem se predvideva strošek izdaje enotnega dovoljenja v višini približno 60 evrov, kar bo bistvena pocenitev).

Predlog zakona po navedbah predlagatelja ohranja vse oblike zaposlitve in dela tujcev, ki jih omogoča že zdaj veljavna zakonodaja, s tem da na nekaterih področjih zaostre, na drugi pa poenostavlja postopke. Tako se na primer uvaja sprememba pri odjavah iz socialnega zavarovanja zaradi predčasnega prenehanja delovnega razmerja. Medtem ko mora trenutno delodajalec najprej opraviti odjavo tujca iz evidence na ZRSZ, da lahko posledično opravi tudi odjavo iz evidence Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, bo po novem izmenjava teh podatkov tekla po uradni dolžnosti med obema navedenima zavodoma na podlagi elektronske izmenjave podatkov.

Predlagatelj kot pomembno novost navaja določbo, po kateri se bo tujce lahko zaposlovalo zgolj za polni delovni čas, kar bo zagotovilo večjo socialno varnost zaposlenih tujcev in hkrati preprečilo dosedanje pogosto ugotovljene zlorabe na tem področju (delodajalec je zaposlil tujca zgolj za eno uro na teden in ga na tej podlagi prijavil v evidence socialnega zavarovanja, po enem mesecu pa ga je nato napotil na delo v druge države članice). Dodatno se bodo dosedanje zlorabe v zvezi z navideznim ustanavljanjem gospodarskih družb preprečevale tudi na podlagi zaostrovanja pogojev za izdajo soglasij ZRSZ za namen zastopništva podjetij (po novem se bodo lastniki ali družbeniki podjetij lahko zaposlili ali opravljali delo le pod pogoji za podajo soglasja za zastopnika in se ne bodo mogli več zaposlovati pod pogoji, ki jih je veljavni zakon določal za dovoljenje za zaposlitev brez kontrole trga dela).

Na novo se ureja tudi samozaposlovanje tujcev, v zvezi s katerim se ukinja celoten predhodni postopek samozaposlovanja tujcev in tudi večji del do zdaj veljavnih varovalk (med drugim pogoj izkazovanja lastnih finančnih sredstev v višini 10.000 evrov), katerih osnovni namen je bil preprečiti zlorabe na tem področju. Po novem se bo slednje preprečilo že z zakonskim pogojem, da se lahko tujec samozaposli kot samostojni podjetnik posameznik šele po enoletnem bivanju v Republiki Sloveniji, zato dodatne omejitve niso več nujne.

Eno od novosti predstavljajo tudi dodatni načini dokazovanja poslovne aktivnosti delodajalca, ki so v praksi prav tako povzročali težave. Po novem se bo aktivno poslovanje delodajalca dokazovalo s predhodno zaposlitvijo delavca ali obveznim socialnim zavarovanjem fizične osebe, registrirane za opravljanje dejavnosti, ter na podlagi izmenjave podatkov o prilivih na transakcijski račun delodajalca med ZRSZ in Finančno upravo Republike Slovenije. Za novoustanovljena podjetja, ki bodo poslovala manj kot 6 mesecev, pa se omogoča izjema, in sicer bo kot možen dokaz o aktivnosti štel izkaz investicije v dejavnost, v okviru katere naj bi tujec opravljal delo, in sicer v višini najmanj 50.000 evrov.

Predlog zakona predvideva tudi nekatere manjše spremembe, ki odpravljajo zaznane težave v praksi, kot je na primer možnost zaposlovanja imetnikov modre karte (visoko

kvalificiranih tujcev, na primer zdravnikov) v agencijah, ki posredujejo delo drugemu uporabniku, in ohranitev možnosti, da delodajalci preverijo stanje na trgu dela pred vložitvijo vloge za pridobitev enotnega dovoljenja, s čimer si bodo lahko prihranili nepotrebne stroške.

Komisija se je seznanila tudi s stališčem Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju: ZRSZ), ki kot ključno nalogo predloga zakona izpostavlja skrb za prioritarno zaposlovanje domačih delavcev v primeru klasičnih zaposlitev, ob hkratnem omogočanju zaposlovanja tujcev na področjih in delovnih mestih, za zasedbo katerih v Sloveniji ni na voljo ustrezne delovne sile. Glede na to, da tujci spadajo med bolj ranljive skupine delovne populacije, saj so v osnovi manj zaščiteni kot domači delavci, je ključnega pomena, da zakonodaja v čim večji meri preprečuje do zdaj ugotovljene zlorabe sistema na tem področju, ki jim je bil ZRSZ kot izvajalec posameznih zakonskih določb v preteklosti pogosto priča. Tudi ZRSZ kot bistveno in pomembno spremembo izpostavlja poenotenje postopkov pridobitve dovoljenja za delo in prebivanje, kar bo vlagateljem vlog postopke pridobivanja dovoljenj precej olajšalo. Seveda to po drugi strani pomeni večje obremenitve pristojnih državnih organov, ki bodo veliko več podatkov morali pridobivati sami, po uradni dolžnosti in na podlagi medsebojnih izmenjav.

Ker je komisija v preteklosti že večkrat obravnavala problematiko deregulacije posameznih panog in poklicev v povezavi z zaposlovanjem in delom nekvalificirane delovne sile iz tujine ter posledičnim vplivom na slovenski trg dela, jo je zanimalo, ali predlagana nova ureditev na področju zaposlovanja in samozaposlovanja kakorkoli vpliva na omenjeno področje. Predlagatelj je pojasnil, da določbe predloga zakona ne vplivajo na zakonske ureditve reguliranih poklicnih dejavnosti in poklicev, saj mora tujec, ki se želi v Republiki Sloveniji zaposliti ali opravljati delo v omenjenih dejavnostih ali poklicu, poleg vseh pogojev, ki jih od njega terja zakonodaja s področja zaposlovanja in dela tujcev, hkrati izpolniti tudi vse pogoje po Zakonu o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji (ZPKEU).

Komisija je bila seznanjena, da so bila v pripravo predloga zakona vključena tako delojemalska kot delodajalska združenja ter da je predlog zakona obravnaval in soglasno sprejel Ekonomsko-socialni svet. Posledično komisija k predlogu zakona nima vsebinskih pripomb.

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik komisije Tomaž Horvat, mag.

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije